

ÖSSZEFOGLALÓ
a Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért program
(TÁMOP 5.1.3 - 09/1. és 09/2.) 2011. dec. 1-én megtartott nyitókonferenciáján elhangzott
Szociálpolitikai intézkedések hatásai a legszegényebb rétegekre
című műhelybeszélgetésről

A műhely témáját szándékosan szabtuk ilyen tágasra: sem időben, sem intézkedés típusok szerint nem akartuk korlátozni, miről is legyen szó.

A vitaindítók nagyon érdekes ívet írtak le. Az első hozzászóló (Sziklai István, ELTE) a makro szintű összefüggésekről beszélt. Földessy Judit, a miskolci CSSK vezetője a helyi szintű ellátások során tapasztaltakat mondta el. Flaskár Melinda radikális szociális munkás a rászorultakkal együtt élő, nyolcadik kerületi anyaként is beszélt. És végül Balogh Gyula (AVM) vezette fel a beszélgetést, aki 1994 óta az utcán él.

Mindegyik hozzászóló megállapította, hogy a jóléti rendszer és a rászorulókat egyaránt egyre rosszabb helyzetben vannak a rendszerváltás óta. A GDP-hez viszonyított jóléti kiadások mértéke egyre csökken, a szegénységben, kirekesztettségben élők helyzete egyre kilátástalanabb. Az ellátandók kiszorítása, megszorítása, ellehetetlenítése, sőt, kriminalizálása történik. A szegénységben belül a gyermekszegénység mind mélységében, mind számosságában egyre növekszik.

Többször szóba került az új közmunka program, a családi pótlék feltételekhez kötése, a hajléktalan emberekre vonatkozó rendeletek. Minden résztvevő egyhangúan úgy értékelte, hogy a büntető, reguláló szociális intézkedések nem oldják meg, inkább bebetonozzák a problémákat. A valódi megoldásokhoz konszenzusra lenne szükség a szakmán belül és a közpolitikával foglalkozók körében is.

Többen feszegették az előítélet, az önhibás szegénység kérdéseit is, valamint azokat az eszközöket, amelyeket eredeti céljuktól függetlenül a szegények, gyakran a romák kizárására használnak (pl. magántanulónak minősítés). Szükség lenne a különböző alrendszerrel (oktatás, egészségügy) való szorosabb együttműködésre, bár a résztvevők úgy látták, azokon a területeken is nagyon hasonló folyamatok zajlanak: a magas szintű közszolgáltatásokhoz

való hozzáférés esélye egy egyenlőtlenebbül oszlik meg a társadalomban. Mintegy illusztrációként szó volt részletesebben a Jukó-völgyi romatelepről is, az ott végzett közösségi munka eredményeiről és arról, miként érinti az ott élőket a szociálpolitikai intézkedések változása.

A hajléktalanság kérdéséről különösen sok szó esett. Elhangzott egy adat, miszerint egy ember napi ellátása a büntetés végrehajtásban 8000 Ft, a hajléktalan ellátásban 5500 Ft. Ugyanakkor „piaci” alapon a kérdés megoldható lenne napi 2-3000 Ft-ból. A hajléktalanság bűnözési kérdésként való kezelése lakhatási kérdés helyett tehát értékrend választás kérdése, nem mondható, hogy gazdasági racionalitás vezérli. Felmerült az is, hogy az állampolgárokon a kötelességeiket hajtják be, de a jogok gyakorlásának egyre korlátozottabb a lehetősége.

A hallgatóság részvételével beszélgetés alakult ki a szociális munkások szerepéről, ez kötődött a plenáris előadások témájához is. Többen megfogalmazták azt a dilemmát, miszerint a szociális munkások etikai kódexének megfelelő szakmai eljárás egyre többször ütközhet rendeletbe, vagy az alkalmazó (pl. önkormányzat) íratlan elvárásaiba.

A teljes beszélgetés tanulsága az a nem túl pozitív megállapítás, miszerint olyan tömegek kerülnek mélységes szegénységbe és kirekesztettségbe, aminek a következményei beláthatatlanok a következő egy-két év során.

Lejegyezte: Kósa Eszter